

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, be-
trægter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om overførelse af fødselsanstalten i Jylland til Århus amtskommune.

(Lovforslag nr. 116. Fremsat 5/3 75).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Henning Jensen (S):

Forslaget til lov om overførelse af fødselsanstalten i Jylland til Århus amtskommune skal ses i lyset af de bestræbelser, der er på at overføre det statslige sygehusvæsen til amtskommunerne, og det er jo en opfattelse, som deles af langt de fleste partier i dette folketing. Det betyder, at bygningernes overtagelse af amtet vil ske vederlagsfrit i løbet af meget kort tid, hvis ellers folketinget vedtager dette lovforslag. Samtidig stilles der et engangsbeløb på 7 mill. kr. til rådighed til nogle byggearbejder.

Med hensyn til personalet ved fødselsanstalten er der i forslaget taget højde for deres ansættelsesforhold.

Amtet kan i princippet gå ind for dette forslag, og jeg skal på mit partis vegne anbefale forslaget til en hurtig og velvillig behandling.

Anna Dorith Skriver (V):

Overførelsen af fødselsanstalten i Jylland til Århus amtskommune er et led i de almindelige bestræbelser, der går ud på efterhånden at overføre den del af sygehusvæsenet, der nu hører under staten, til amtskommunerne. Efter kommunalreformens gennemførelse vurderede indenrigsministeriet, at man med Århus amt havde skabt en enhed, der var et tilstrækkeligt grundlag for driften af fødselsanstalten, så meget mere som de indlagte patienter i overvejende grad er hjemmehørende inden for amtets grænser. Kun 12, 2 pct. kommer fra andre steder i Jylland og på Fyn.

Lovforslaget indeholder 4 paragraffer, 3 meget korte og klare og 1 meget lang og besværlig.

§ 1 siger kort og godt, at fødselsanstalten vederlagsfrit overføres til Århus amtskommune 1. april 1975. Jeg forstår, at ministeren af praktiske grunde ønsker at fastholde datoen, på trods af at vi allerede nu skriver 11. april.

§ 2 siger, at man desuden yder en medgift på 7 mill. kr., idet man erkender, at hovedbygningen er i en sådan forfatning, at man burde have udskiftet den med en ny for år tilbage.

§ 3 er den meget lange og komplicerede, som dels går ud på at sikre, at de 53 tjenestemandsansatte ud af 394 heltidsstillinger også fremtidig kan fortsætte under staten, hvis de ikke ønsker amtet som arbejdsgiver, dels beskriver, hvorledes omposteringer i løn- og pensionsforhold, med millimeterretfærdighed mellem stat og amtskommune, for de eventuelle få implicerede derefter skal foregå.

Når man her fra folketinget følger, hvordan vi tit og ofte slår et slag på tasken og fra den ene dag til den anden ved lovgivning flytter millioner til og fra amter og kommuner i forhold til statskassen, så må man nok sige, at det nærmer sig at skyde spurve med kanoner. Samtidig sætter det vel et spørgsmålstegn ved tjenestemandssystemets tilpasning til et dynamisk samfund.

§ 4 ophæver den oprindelige lov.

Venstre tilsiger velvilje og hurtig behandling i udvalget.

Erlendsson (FP):

Dette lovforslag, nr. 116, samt nr. 117 har en vis sammenhæng med et senere lovforslag, nr. 184, og det kan derfor ikke undgås, at jeg kommer ind på nogle fælles problemer angående disse lovforslag.

Det må først siges, at det må være en naturlig følge af sygehusvæsenets overgang til amtskommunen — det kunne man i alt fald sige at det var — at fødselsanstalten i Jylland overgår i amtslig regie. Der har, så vidt jeg har forstået, været nogen utilfredshed med engangsbeløbet på 7 mill. kr. fra staten til amtet, idet man siger, at hvis beslutningen var truffet tidligere, så var det blevet billigere for amtet, men da belægnin-

[Erlendsson.]

gen fra Århus amt udgør mere end $\frac{7}{8}$ af de indlagte og statens tilskud til nybyggeri er næsten $\frac{1}{4}$ af byggeriets pris, kan man ikke ud fra et sådant almindeligt synspunkt sige, at denne sum er urimeligt lav.

Men der er en helt anden ting, som ikke er berørt i dette forslag. Det er sådan, at øst for Store Bælt findes rigshospitalet, der fungerer som fødselsanstalt for den del af landet, der ligger øst for Store Bælt, og dette rigshospital er statsfinansieret, alle udgifter betales af staten. Den gennemsnitlige udgift pr. sengedag er ca. 800 kr. Selv om der nu kommer visse betalingsændringer, sådan at de sjællandske amter skal give et vist tilskud til denne pris pr. indlæggelsesdag, så er det dog stadig væk sådan, at en meget væsentlig del af udgiften for disse amter, dvs. de udgifter, der påhviler amterne ved en indlæggelse på rigshospitalets fødselsafdelinger, betales af rigshospitalet. Det vil ikke efter denne lov komme til at gælde for fødselsanstalten i Jylland. Her har man en sengeudgift, der ligger betydelig lavere end på rigshospitalet som helhed, nemlig efter de oplysninger, der foreligger i lovforslaget og dets bemærkninger, på 317 kr. pr. sengedag, hvis man regner med 100 pct.s belægning. Jeg har lige siddet og regnet disse tal ud, jeg håber, at de holder. De er i hvert fald ikke meget forkerte. Hvis fødselsanstalten i Jylland skulle have den samme statsfinansiering, som rigshospitalet har, så ville det tilskud, der skulle gives til fødselsanstalten, være på næsten 45 mill. kr. I dag var på 1973-niveau statens betaling 20,3 mill. kr.

En vis del af de udenamts patienter skal for fremtiden betale for deres indlæggelse, og jeg har regnet det ud til 3,5 mill. kr., hvis der stadig er den samme procentiske andel udenamts til fødselsanstalten i Jylland, men resten skal så Århus amt alene betale, og det er et meget stort beløb; jeg synes, der her ligger en ikke uvæsentlig og meget urimelig forskelsbehandling imellem kommunerne, hvad enten de ligger øst eller vest for Store Bælt. Dette beløb kan for Århus amts vedkommende blive betydeligt større.

Men vi kan jo diskutere disse ting i udvalget. Jeg synes, man skal sætte et stort spørgsmålstegn ved beløbet 450 kr. pr. sengedag, og jeg synes i det hele taget, man

skal diskutere meget nøje dér den forskelsbehandling, man ved dette lovforslag vil udvise over for de to landsdele.

Gunner Baunsgaard (RV)

Som det er nævnt af tidligere ordførere, skal lovforslaget ses i sammenhæng med den decentralisering, der er en fortsættelse af kommunalreformen fra 1970, hvori indgik planerne om overførelse af sygehusvæsenet til amtskommunerne. Fødselsanstalten udgør nok en del af sygehusvæsenet, men må også betragtes som en særlig institution, idet den jo skal virke som en landsdelsspecialiseret del af sygehusvæsenet. Det fremgår af ministerens fremsættelsestale, at der har været tale om et nybyggeri, hvilket vel indebærer, at en del af de nuværende bygninger ikke er i særlig god stand. Der nævnes en pris på 7 mill. kr., som Århus amtsråd skulle have. Principperne for overtagelsen nævnes også at være forhandlet med Århus amtsråd, og vi må så i udvalgsarbejdet se lidt nærmere på, om aftalerne er helt afklaret.

Det fremgår også, at der vil blive nogle administrative opgaver, der skal klares i en overgangstid, og det vil jo nok være betimeligt at se på, om overgangen burde ske pr. 1. april 1975, eller den skulle udskydes. Dette afhænger selvfølgelig af, om Århus amtsråd har medtaget fødselsanstalten i budgettet for 1975-76. Statsbudgettet vil få en netto-besparelse på 16 mill. kr., altså en overflytning til Århus amtskommune, som derefter må klare afregningen med den jyske og den fynske amtskommune. Dette siger jeg ikke, fordi jeg ikke er enig i opgaveoverflytningen, men det må ses i sammenhæng med det næste lovforslag, som vi skal behandle her.

Det nævnes også, at personaleforhold, med hvad dette indebærer, foreslås løst efter retningslinjer, der er fastlagt ved forhandlinger, og vi må jo være helt sikre på, at disse ting er fuldt afklaret. Jeg tror da, at der forud for en sådan overflytning er gået mange forhandlinger, også lange forhandlinger, men hvis det er sådan, at der er nogle ting, som ikke er afklaret, så er det meget kort tid fra folketinget får sagen, når forslaget bliver fremsat den 5. marts og Århus amtskommune f. eks. skal overtage pr. 1. april 1975. Det er vel nok muligt, at vi må

[Gunner Baunsgaard.]

vedtage loven med tilbagevirkende kraft, men jeg synes, det er uheldigt, når vi en gang imellem kommer til at skulle foretage noget sådant.

Med hensyn til undervisningen af de lægestuderende vil der fortsat være et mellemværende mellem undervisningsministeriet og Århus amtskommune; dette vil formentlig kunne lægges i så faste rammer, at det ikke giver problemer.

Vi vil anbefale lovforslaget og vil gerne medvirke i et udvalgsarbejde.

Karen Thurø Hansen (KF):

Det konservative folkeparti kan også støtte forslaget om overførelse af fødselsanstalten i Jylland til Århus amtskommune. Vi må jo gå ud fra, at der, som ministeren anfører i fremsættelsestalen, foreligger en klar forståelse mellem indenrigsministeriet og Århus amtskommune om overgangsbestemmelserne. Også med hensyn til ansættelsesforhold og eventuelle pensioner kan vi gå ind for det af indenrigsministeren foreslåede.

Jeg vil dog gerne gøre den enkelte bemærkning med hensyn til den kliniske studenterundervisning, at jeg nok synes, at beløbet på 1,1 mill. kr. til denne så vigtige praktik inden for det medicinske studium kan forekomme forholdsvis beskedent, selv om det bemærkes, at beløbet er i 1974-kroner.

Med hensyn til ikrafttrædelsesdatoen den 1. april 1975, som jo for længst er overskredet, er det min mening, at det nok ville være klogere at fastsætte en dato for, når lovforslaget kunne være færdigbehandlet, idet man derved undgik det administrative besvær med udgiftsdelingen, eventuelt 1. juli 1975, selv om jeg er udmærket bekendt med, at både det kommunale og det amtskommunale budgetår løber fra den 1. april til den 31. marts det næstfølgende år.

Vi er positive over for forslaget, og vi håber i udvalgsarbejdet at få opklaret de spørgsmål, der kan være at stille med hensyn til forskellige paragraffer.

Henning Philipsen (SF):

Jeg skal sige, at vi godt vil medvirke til forslaget. Vi vil gerne se på det i udvalget,

men vi synes i øvrigt, at beløbsrammerne er for små. Men all right, det er, hvad vi kan se på i udvalget.

Ritta Ahm (KrF):

Fødselsanstalten, som jeg for øvrigt synes er et rædselsfuldt ord, blev jo oprettet af indenrigsministeriet med et udpræget socialt sigte, og enlige vordende mødre blev henvist dertil. Det sociale sigte er jo i dag bortfaldet, hvilket kun kan hilses med meget stor glæde. Og da der i væsentlig grad er sket en udbygning af specialafdelingerne på det amtskommunale plan, må det også herudfra være formålstjenligt at overføre institutionen i Århus til Århus amtskommune.

Af indenrigsministerens bemærkninger til lovforslaget kan jeg se, at der har været ført en hel del forhandlinger omkring overflytningen, og at man er blevet enig om mange ting, mange væsentlige punkter. Jeg kan ikke se, at der skal være så megen grund til at bruge tid på denne sag her ved første behandling, men vil blot sige, at jeg vil gøre mit til at fremme sagen i udvalget. Men jeg vil naturligvis se på det materiale, der ligger til grund for de forhandlinger, der har været ført mellem undervisningsudvalget og indenrigsministeriet og Århus amtskommune, ligesom jeg vil se på de personalemæssige forhold.

Deri ligger ikke nogen mistænkeliggørelse omkring det udredningsarbejde, der er foretaget; jeg ønsker blot en forsikring om, at alle parter på nuværende tidspunkt finder det hensigtsmæssigt, at denne overførelse sker nu.

Freddy Madsen (DKP):

Jeg kan tilsige vort partis støtte til det foreliggende lovforslag, idet vi dog bemærker, at i betragtning af statens forsømmelser med hensyn til udviklingen af fødselsanstalten i Jylland, betragter vi beløbet på 7 mill. kr. som for lavt, men det er jo noget, vi kan se på i udvalget.

I samme forbindelse vil jeg gerne sige, at jeg undtagelsesvis er enig med ordføreren for det konservative folkeparti, når fru Karen Thurø Hansen siger, at de 1,1 mill. kr., som gives af undervisningsministeriet til de aktiviteter, som foregår på dette meget vigtige område, og hvor man har opnået en

[Freddy Madsen.]

meget høj standard, er beskedent; det forekommer også mig for lavt, men som sagt: vi ser på det med velvilje i udvalget.

Arnfast (CD):

Centrum-demokraterne kan anbefale lovforslaget.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg er i den situation, at jeg kan sige tak til faktisk samtlige ordførere.

Der er lige et par enkelte bemærkninger, som jeg gerne vil gøre. Det er bl. a. til fru Anna Dorith Skriver, der var inde på spørgsmålet om millimeterretfærdighed i forbindelse med tjenestemændene. Nu er det jo sådan, at også folketinget skal overholde lovene og i hvert fald tjenestemandsløven. Vi har haft forhandling med tjenestemandsoverenskommissionerne, bl. a. i forbindelse med amternes overtagelse af statshospitalerne, og dér er vi simpelt hen i den situation, at hvis nogen tjenestemand ikke ønsker at overgå, kan han blive i statens tjeneste; så bliver det uden avancementsmuligheder, men også med regning til f. eks. fødselsanstalten, hvor man så må betale.

Der er altså ikke tale om at skyde spurve med kanoner, men der er tale om at følge de regler, som gælder, og det har vi følt at indenrigsministeriet bør gøre.

Til hr. Erlendsson, der godt nok var inde på, at rigshospitalet jo også var en form for fødselsanstalt for Sjælland, må jeg sige, at det er rigtigt. Det er også et hospital på en helt anden led. Men det er jo sådan, at fødsler i almindelighed foregår på de amtskommunale sygehuse; som det er sagt af flere ordførere, er det sådan, at det nu er en amtskommunal opgave.

Hvis vi skulle ind på tanken om, at beløbet skulle yderligere op, var det en temmelig voldsom belastning, og så åbner det jo for problemet om overførsel af penge til amtskommunerne. Dette her er en forholdsvis beskedent omgang. Men når man har nået fuldstændig enighed med amtskommunen, synes jeg jo nok, at folketinget påtager sig lidt rigeligt ansvar ved at sige, at så skal vi gøre det endnu bedre for fødselsanstalten i Århus.

Der er altså fuld enighed mellem inden-

rigsministeriet og Århus amt, og den er opnået i min forgængers periode.

Når hr. Gunner Baunsgaard og fru Karen Thurøe Hansen var inde på spørgsmålet om datoen for overtagelsen, må jeg sige, at her er der også fuld enighed med Århus amt, og jeg ser ingen grund til, at folketinget skal til at fastsætte en anden dato. Det, der bliver tale om, er, at staten driver for Århus amts regning fødselsanstalten, indtil den endelige overtagelse kan foregå, og det er Århus amt altså fuldstændig enig i.

Til hr. Gunner Baunsgaard kan jeg i øvrigt sige, at Århus amtsråd har regnet med, at fødselsanstalten skal overgå til Århus amtskommune pr. 1. april 1975, således at beløbet er medregnet i Århus amtskommunes budget.

Når man så er inde på spørgsmålet om disse undervisningssenge, må jeg sige, at det er jo et område, som ikke indenrigsministeriet, om jeg så må sige råder over, og så kan man jo nok mene, at beløbet er for lille. Men det er et beløb, man har skønnet skal anvendes, det er det beløb, som betales til undervisningssenge i Københavnsområdet, altså uden for rigshospitalet, og det er den ordning, man skulle have klaret her, samtidig med at man skulle have klaret det for Århus kommunehospital i almindelighed.

Må jeg sige til fru Ritta Ahm bare i al almindelighed, at jeg er helt enig med fru Ritta Ahm i, at det er et rædsomt navn, men jeg går ud fra, at det bliver slettet, når Århus amtskommune overtager fødselsanstalten. Så er det vel bare en del af Århus amtskommunes sygehushvæsen.

Hr. Freddy Madsen talte om forsømmelser fra statens side, og at beløbet måske var for lille. Vi kan måske ikke blive helt uenige, men det er vist ikke det eneste sted, staten har været forsømmelig.

Anna Dorith Skriver (V):

Jeg må bare til indenrigsministeren sige, at jeg anfægtede overhovedet ikke tjenestemændenes rettigheder eller vores grund til at respektere dem. Det, jeg sagde, var, at det måske var lidt tåbeligt, at man skal ompostere selv deres pension imellem stat og kommune, indtil de dør. Det står der i lovforslaget. Jeg mener, det kan give en masse små ompostinger ved overflytning

[Anna Dorith Skriver.]

fra stat til kommune. Og når man altså på anden måde i og for sig ud fra mit synspunkt også overflytter for få millioner til Århus amtskommune i denne forbindelse, så bliver det andet til småtterier.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Må jeg sige til fru Anna Dorith Skriver, at det er jo ikke bare et problem om statens overførelse af tjenestemænd og deres pensioner til amtskommunerne. Det har også været et stort problem om overførsel fra kommuner til amtskommuner og måske også omvendt.

Det kan godt være, det er småpenge. Men den, der får pensionsbyrden og skal klare disse problemer, synes sikkert ikke, det er småpenge, når man summerer det op. Der er altså ikke tale om at forsøge at lave en kinesisk ordning. Det er simpelt hen en aftaleordning, man er nået til.

Erlendsson (FP):

Jeg må sige til ministeren, at jeg er ikke bekendt med, at de to meget store fødselsafdelinger og gynækologiske afdelinger, der findes på rigshospitalet, skulle være blevet nedlagt for nylig, og selv om de ikke dækker hele, hvad kan man sige, „markedet“ for Sjælland, så er der i hvert fald tale om en begunstigelse af den del af befolkningen, som bor øst for Store Bælt. I Jylland findes også andre fødselsafdelinger end den, der er på fødselsanstalten for Jylland, men jeg har peget på, at der er en betydelig forskel her, og fordi forhandlerne, altså de, som skulle forhandle på Århus amts vegne, ikke har været opmærksom på, at de blev stillet ringere end de amter, som er øst for Store Bælt, synes jeg godt man kan tage en sådan forskelsbehandling op og bede om, at sagen må blive behandlet, som om det havde været de direkte interesserede parter, der havde gjort opmærksom på forskellen.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Det er muligt, hr. Erlendsson, jeg ikke har udtalt mig tydeligt nok, men jeg har ikke sagt noget om, at fødselsafdelingen på rigshospitalet er blevet nedlagt. Jeg sagde bare, at fødsler i almindelighed jo foregår på de amtskommunale sygehuse.

Jeg vil gerne medgive, at der heri ligger

en fortrinsstilling for dem, der ligger på Sjælland, men jeg tror hverken hr. Erlendsson eller jeg kunne tænke os lige pr. nu at klare disse konsekvenser.

Må jeg i øvrigt sige, at selv om der går mange gode Årshistorier om, hvordan Århusborgere er, så er det ikke sådan, at Århus amt ikke er klar over denne situation. Den er de da fuldt ud klar over.

(Kort bemærkning).

Erlendsson (FP):

Jeg mener, at de to fødselsafdelinger på rigshospitalet er tilsammen i nærheden af dobbelt så store som fødselsanstalten for Jylland, og da befolkningsunderlaget de to steder er ca. det samme, og da man det ene sted skal have staten til at betale og det andet sted kun amtskommunen, så er det altså en forskelsbehandling af de to landsdeles befolkninger.

Det synes jeg man skal tage op til en nærmere debat i udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om sygehusvæsenet.

(Lovforslag nr. 117. Fremsat 5/3 75).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Henning Jensen (S):

Det er nu tredje gang, der i løbet af kort tid sker en ændring af loven om sygehusvæsenet, men det lovforslag, vi behandler i dag, er af en helt anden karakter end de forrige vedtagne lovforslag, som indeholdt forskellige revisioner, der har bidraget til at forbedre vort sygehusvæsen.

Nu drejer det sig om at etablere en beta-